

КНИГОЗНАВСТВО, БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО, БІБЛІОГРАФІЗНАВСТВО

УДК 027:004.08(438)

DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.3-3/21>

Вовк Н. С.

Національний університет «Львівська політехніка»

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ БІБЛІОТЕК ПОЛЬЩІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ

У статті проаналізовано особливості розвитку сучасних бібліотек у Республіці Польща. Метою статті є аналіз розвитку сучасного стану польських бібліотек шляхом визначення конкретного етапу їх життєвого циклу. Проведено аналіз кількісних та якісних показників діяльності книгозбірень. Дослідження передбачало визначення гіпотези: зменшення кількості користувачів бібліотек у зв'язку із широким використанням пошукових інтернет-ресурсів.

Її доведення (спростування) здійснювалося у два етапи: вивчення статистичних даних на основі аналізу літератури та інших відкритих джерел; проведення власного дослідження з метою отримання первинної інформаційної аналітики для визначення сучасного етапу життєвого циклу розвитку бібліотек Польщі. Цільова група дослідження – експерти (бібліотекарі, члени польської бібліотечної асоціації, фахівці галузі) та користувачі бібліотек (студенти польських університетів, які відвідують наукові та академічні бібліотеки).

Методологія дослідження: аналіз та критичний огляд літератури, метод прогнозування, анкетування, метод сфокусованого інтерв'ювання, діагностики та оцінювання. Результати дослідження спростували гіпотезу, оскільки ретельний аналіз отриманих даних довів, що кількість користувачів бібліотечними фондами практично не змінюється, проте спостерігається зміна акцентів послуг, які надає бібліотека таким користувачам. Акцент змістився на електронні послуги.

Проаналізувавши усі показники життєвого циклу бібліотеки (Наповнення фонду, Е-послуги, Е-запити, Користувачі, Конкуренти), доведено, що сучасні польські книгозбірні знаходяться на етапі зрілості. У висновках подано рекомендації щодо акценту подальшого розвитку бібліотек з метою уникнення етапу спаду життєвого циклу книгозбірень.

Ключові слова: бібліотеки, бібліотечні послуги, електронні послуги, користувачі, життєвий цикл.

Постановка проблеми. Актуальність теми зумовлена появою нових вимог до бібліотек різних типів і видів як до установ, які надають інформаційні послуги та володіють (проте не є виробниками) інформаційними продуктами. Бібліотеки в умовах глобальної інформатизації суспільства стають пов'язаними із загальними інформаційними інфраструктурами: телекомунікаційними, інформаційними та обчислювальними ресурсами.

Системно-інтеграційні ознаки у процесах інформатизації бібліотек визначають їхню діяльність у формуванні комунікаційної єдності, завдяки якій відбувається реалізація суспільних функцій бібліотек у сферах документальної, інформаційної та когнітивної комунікацій. Таким чином, за умови змін основних складників своєї діяльності, до яких традиційно відносять фонди,

каталоги, бібліотечно-бібліографічне та інформаційне обслуговування, методичну роботу, матеріально-технічну базу, кадри, управління, книгозбірні окремих установ, залишаючись елементом духовного виробництва суспільства і маючи ознаки бібліотеки як інформаційного центру, перетворюються на нові організаційно-функціональні елементи, створюючи різні моделі бібліотек. При цьому надзвичайно важливим елементом моделювання є розробка структурної моделі інформатизації бібліотеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітлення питань формування нових моделей розвитку і вдосконалення книгозбірень, які за головною метою мають передбачення активної участі бібліотеки в підвищенні якості освітнього і науково-дослідного процесів у суспільстві на основі

удосконалення системи їхньої інформаційної підтримки і розширення власних інформаційно-інтелектуальних активів потребує звернення до праць теоретиків та практиків бібліотечно-інформаційної справи, наукові та практичні наробітки яких допомагають дослідити розвиток процесів моделювання сучасної бібліотеки.

Окремої уваги заслуговує процес розвитку інформатизації та комплексного встановлення бібліотечної системи за кордоном. У цьому напрямі варто розглянути особливості розвитку польських книгозбірень, які нині знаходяться на етапі стрімкого росту.

Серед дослідників, які аналізували питання автоматизації діяльності бібліотек Польщі, інструменти популяризації сучасних бібліотечних послуг можна згадати І. Держко, Н. Жирова та Н. Флегонтова, М. Войцеховську, З. Полянничко, І. Кочаньчик, Й. Бялковську, Д. Суліковського та інших.

Мета дослідження – аналіз розвитку сучасного стану бібліотек Польщі шляхом визначення етапу їх життєвого циклу.

Постановка завдання. У дослідженні виділено два основні етапи: вивчення статистичних даних на основі аналізу літератури та інших відкритих джерел; проведення власного дослідження з метою отримання первинної інформаційної аналітики для визначення сучасного етапу життєвого циклу бібліотек Польщі. На першому етапі дослідження була прогнозована така дослідницька гіпотеза: зменшення кількості користувачів бібліотек у зв'язку із широким використанням пошукових інтернет-ресурсів, он-лайн енциклопедій тощо.

Дослідницьку проблему пропонованого дослідження становили такі питання: кількісні показники читачів бібліотек; особливості застосування сучасних інформаційних технологій у бібліотеках; співставлення наявних та отриманих статистичних даних; визначення етапу життєвого циклу (далі – ЖЦ) бібліотеки; розробка прогнозів і висновків.

Виклад основного матеріалу.

Етап 1. Вивчення статистичних даних на основі аналізу літератури та інших відкритих джерел

Створення і функціонування єдиного інформаційно-освітнього середовища бібліотечного осередку надає підготовці фахівців нову сучасну якість, що відповідає потребам і перспективам науково-технічного розвитку суспільства. Роль університетської, наукової, публічної бібліотеки нині визначається не лише традиційними показниками бібліотечного фонду, але й рівнем задово-

леності інформаційних потреб читачів. Особливо в еру, коли інформація знаходиться у вільному доступі в мережі Інтернет.

Нині відбувається зміна підходів до вивчення користувачів бібліотеки. Тенденція розвивається від дослідження читацьких інтересів окремих соціально-демографічних категорій користувачів бібліотек, що було характерно для «доринкового» періоду, до суцільного моніторингу читацьких потоків, що властиво для початкової стадії впровадження маркетингових бібліотечних досліджень, до вибіркового, поглибленого обстеження груп користувачів, виходячи з цілеспрямованого, стратегічного підходу до керівництва бібліотекою.

Причини потреби у вивченні читацького попиту:

1) бібліотека виконує важливу суспільну функцію – забезпечення інформацією; пошук форми і методів організації інформаційного обслуговування – одне з головних завдань співробітників бібліотеки;

2) процес комплектування фондів бібліотеки повинен враховувати попит користувачів і можливість його задоволення;

3) автоматизація технологічних процесів насамперед має бути спрямована на покращення інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів;

4) комфортність бібліотечного обслуговування – важливий фактор іміджу бібліотеки: постійне вивчення суспільної думки та реагування на побажання користувачів сприятиме перетворенню бібліотеки з місця зберігання та отримання інформації на потужний науковий, культурно-просвітницький центр роботи та активного інтелектуального відпочинку [4, с. 25].

Значний позитивний досвід у розвитку бібліотек як соціо-культурних центрів і класичних систем функціонування книгозбірень демонструє Республіка Польща. Саме таке поєднання основних функцій дало змогу повернути читача до бібліотеки. Це стало можливим завдяки зовнішньому фінансуванню (субсидії, включаючи цільові субсидії, для придбання нових видань, надання навчальної діяльності та розвитку професійної компетентності, фінансування культурних заходів та освітніх ініціатив, придбання нових комп'ютерів і технологій, надання доступу до інтернету та впровадження цифрових послуг), урядовим та міністерським програмам (Національна програма культури).

Популяризація читацького та книжкового секторів (2004–2013), програма «Закупівля нових видань для бібліотек», Національна програма

сприяння читанню (2014–2020) та неурядовим програмам (заходи, організовані на підтримку бібліотек Асоціацією польських бібліотекарів, Фондом розвитку інформаційного суспільства, Центром громадянської освіти тощо) [1, с. 101].

Активізація роботи польських бібліотек дозволила збільшити кількість користувачів бібліотек до 11 мільйонів, а це означає, що майже кожен четвертий мешканець Польщі відвідує бібліотеки.

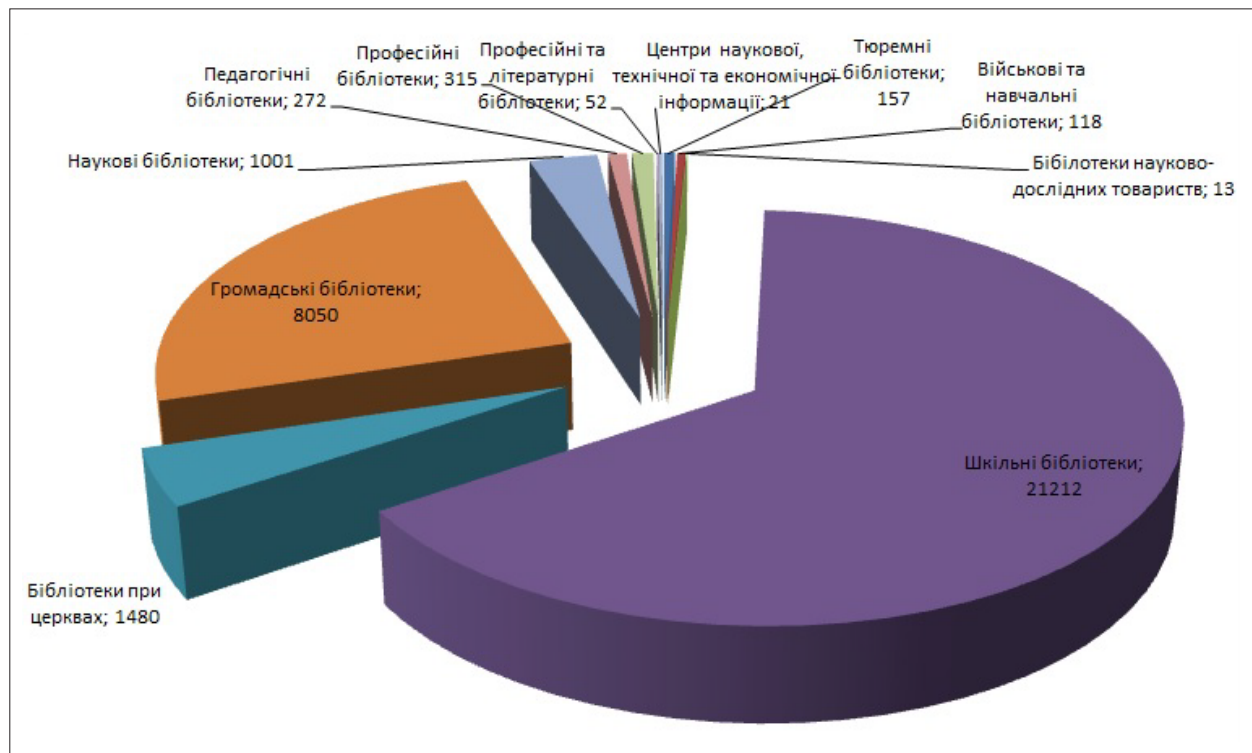

Рис. 1. Кількість типів бібліотек у Польщі

Таблиця 1

Кількісні показники діяльності бібліотек Польщі

Вид	Громадські бібліотеки	Педагогічні бібліотеки	Наукові бібліотеки	Професійні бібліотеки	Професійні та літературні бібліотеки	Бібліотеки науково-дослідних товариств	Центри наукової, технічної та економічної інформації
Всього колекцій (тис.)	135,095	13,312	115,282	10,331	567,8	264,2	596,4
Читачі (тис.)	6,233	274,6	1,421	19,2	20,6	0,6	1,9
Події	305,010	5,730	6,032	192	382	61	9

Користувачі бібліотеки дуже різноманітні за своїми інтересами та вміннями, необхідними для використання бібліотечних ресурсів, включаючи цифрові навички; тому бібліотеки повинні постійно розвиватися.

Деякі бібліотеки в Польщі орієнтують свої послуги на певні групи. Особливо це стосується академічних бібліотек (студентів, науковців), шкільних бібліотек (школярів, викладачів) або спеціалізованих бібліотек (зацікавлених у певній

галузі). На відміну від них, публічні бібліотеки об'єднують широкий спектр суспільства, який має спеціальні послуги для немовлят і дітей дошкільного віку (віком 0–5 років), учнів та студентів (віком 6–24 роки), працівників (у віці 25–60 років) і людей похилого віку (60+). Завдяки широкому спектру послуг і доступності публічних бібліотек вони охоплюють 80% усіх читачів, майже половину з них складають діти та молодь до 24 років [2, с. 6].

Сучасні бібліотеки більш чуйно реагують на зміни, що стосуються місцевих громад, ніж раніше: вони аналізують їх і використовують результати для створення ініціатив, спрямованих на підтримку нинішніх і потенційних користувачів бібліотеки. Це призводить до зростання популярності бібліотек, яку можна виміряти за кількістю відвідувань. Загальнодоступні для усіх публічні бібліотеки зафіксували майже 80% усіх відвідувань бібліотек у Польщі; однак наукові бібліотеки виявилися найпопулярнішими за показниками відвідувань на 1 бібліотеку. Середня наукова бібліотека фіксує понад 17 000 відвідувань на рік.

Користувачі відвідують бібліотеки здебільшого завдяки їх різноманітним фондам. Крім традиційних фондів, бібліотеки також збирають аудіовізуальні та електронні матеріали, які стають доступними для громадськості. Громадські бібліотеки здебільшого пропонують колекції книг, але вони також займають перше місце за кількістю аудіовізуальних матеріалів, включаючи понад 1 мільйон аудіокниг (97% усіх аудіокниг доступні у польських бібліотеках).

Наукові бібліотеки мають найрізноманітніші фонди, які складаються як із книг, так і з інших неелектронних ресурсів (рукописи, старі відбитки, мікроформи, музичні відбитки, картографічні та графічні документи або аудіовізуальні записи). У цих бібліотеках зберігається майже половина усіх стандартів і патентних специфікацій, що зберігаються в польських бібліотеках. Фонди наукових бібліотек також містять 26,4 мільйона ліцензованих предметів (понад 88,6% усіх таких фондів, пропонує польськими бібліотеками).

У професійних бібліотеках кількість книг, стандартів і патентних специфікацій аналогічна.

Педагогічні бібліотеки та бібліотеки науково-дослідних товариств здебільшого містять традиційні книжкові колекції. Бібліотеки також організують культурні заходи, сприяють соціальній інтеграції та проводять заходи, спрямовані на підвищення компетенції користувачів, розвиток їхніх інтересів. Щорічно проводиться близько 315 000 таких заходів, з яких публічні бібліотеки найчисленніші та різноманітніші (близько 305 000 заходів на рік). Понад 11 000 людей беруть участь у таких бібліотечних заходах, у тому числі приблизно 10 мільйонів – у публічних бібліотек [3, с. 230].

Дії, спрямовані на запобігання соціальному відчуженню (через вік, економічний стан, інвалідність, цифрові компетенції тощо), є важливою частиною бібліотечної діяльності, переважно в публічних бібліотеках. Їх сфера дуже різноманітна: від створення колекцій через адаптацію бібліотечних просторів до послуг, заснованих на цифрових технологіях.

Наймолодші користувачі бібліотеки незалежно від місця проживання можуть брати участь у заходах, де вони навчаються та грають в особливо облаштованих приміщеннях, мультимедійних бібліотеках чи бібліотеках, які збирають як традиційні, так і мультимедійні ресурси, що допомагає усунути нерівності в їх особистому розвитку.

Старші громадяни також можуть користуватися спеціально розробленими для них послугами: курси цифрової грамотності, семінари, призначені для збереження їхніх посібників та інтелектуальних навичок, клубні дискусійні клуби, що надають доступну літературу. Для таких громадян бібліотека – це також центр соціального життя, де вони можуть налагоджувати та підтримувати людські стосунки.

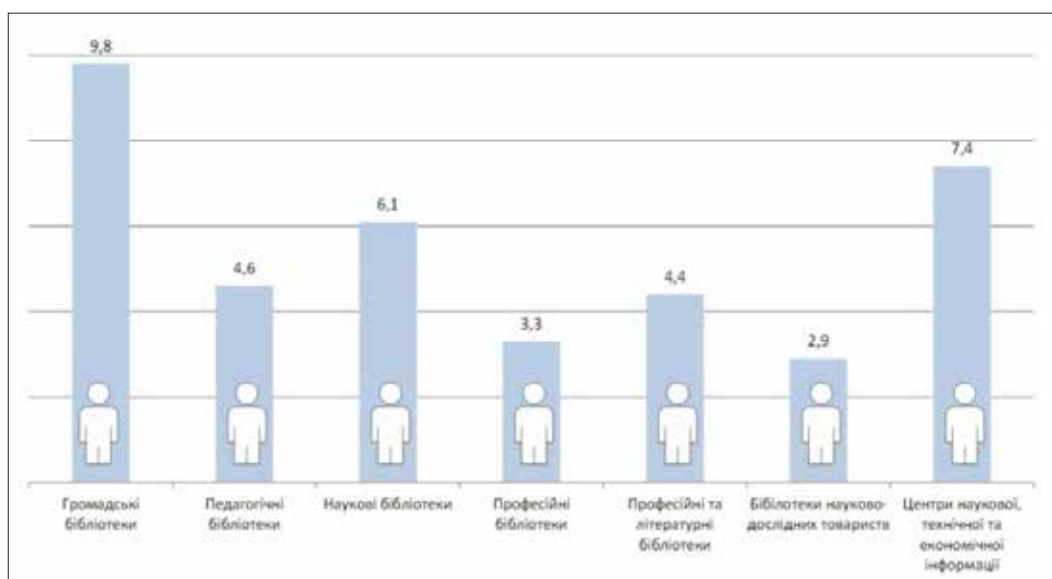

Рис. 2. Кількість відвідування бібліотек (на одного користувача)

Бібліотеки також надають низку послуг, адресованих іноземцям, незалежно від їх статусу (іммігранти, біженці, студенти тощо): мовні курси, збір літератури на іноземних мовах чи мовах меншин або заходи, присвячені культурі конкретної громади.

В середньому користувач відвідував бібліотеку майже 9 разів на рік. Найвищий рівень активності зафіксовано серед користувачів публічних бібліо-

тек (майже 10 разів на рік), центрів науково-технічної та економічної інформації (понад 7 разів на рік) та наукових бібліотек (6 разів на рік) [2, с. 9].

Бібліотеки об'єднують майже 11 мільйонів користувачів, у тому числі 7,8 мільйонів читачів, які вирішили брати книги на користування за межі бібліотеки. Користувачі бібліотек відвідують книгозбірні понад 94 мільйони разів на рік.

Таблиця 2

Користувачі та відвідування бібліотек Польщі

Вид	Громадські бібліотеки	Педагогічні бібліотеки	Наукові бібліотеки	Професійні бібліотеки	Професійні та літературні бібліотеки	Бібліотеки науково-дослідних товариств	Центри наукової, технічної та економічної інформації
Кількість користувачів (тис.)	7,747	569,4	2,844	46	29,6	3,2	3,4
Кількість візитів (тис.)	75,928	2,601	17,384	151,9	130,5	9,4	24,8

Таблиця 3

Цифрові колекції (ліцензії, оцифровані матеріали)

Вид	Громадські бібліотеки	Педагогічні бібліотеки	Наукові бібліотеки	Професійні бібліотеки	Професійні та літературні бібліотеки	Бібліотеки науково-дослідних товариств	Центри наукової, технічної та економічної інформації
Ліцензії (тис.)	3,302	15,8	26,366	24,3	0	0,3	66,5
Оцифровані матеріали (тис.)	1,148	48,7	3,252	160,6	0,3	1,1	12,9

Важливим напрямом розвитку сучасної польської бібліотеки є комплексний підхід щодо надання бібліотечних послуг за допомогою електронних інформаційних систем. Бібліотеки Польщі пропонують свої електронні послуги здебільшого з урахуванням побажань своїх користувачів, але їх власний розвиток також потребує цифрової еволюції. Обсяг таких електронних послуг і рівень їх поглинання залежать від типу бібліотеки, виду наявного комп'ютерного обладнання, доступу до інтернету.

Онлайн-каталоги – це основна електронна послуга, яка надається бібліотеками. Їх пропонують майже усі педагогічні бібліотеки (93,0%), 60% усіх наукових бібліотек і бібліотек науково-дослідних товариств і майже 60% публічних бібліотек.

Національна бібліотека Польщі відіграє ключову роль у створенні онлайн-каталогів, оскільки надає центральний каталог і бібліографічну базу даних, якими можуть користуватися усі бібліо-

отеки Польщі (<https://www.bn.org.pl/katalogi>). Проект “OMNIS E-service”, ініційований Національною бібліотекою у 2016 році, допомагає отримати повну та актуальну інформацію про всі типи публікацій, доступних у Польщі (<https://www.bn.org.pl/projekty/omnis/o-projeksie/>).

Розроблення цифрових колекцій є важливим елементом забезпечення доступу до джерел інформації і часто реалізується консорціумами. Загалом у польських бібліотеках доступно 34 мільйони цифрових матеріалів, із яких 30 мільйонів назв – ліцензовані ресурси (електронні книги, електронні журнали, бази даних та інші електронні документи), а 4 мільйони – матеріали, оцифровані самими бібліотеками (користувачам надано доступ через власну цифрову бібліотеку або у співпраці з іншою цифровою бібліотекою). Наукові бібліотеки надають електронний доступ до більшості цих колекцій (88,6% ліцензованих ресурсів та 79% оцифрованих матеріалів).

Кількість і різноманітність ресурсів, пропонованих цифровими бібліотеками, дуже різняться. Це можуть бути або загальні, або тематичні колекції, пов'язані з певною сферою. Станом на 2019 рік найсучаснішим польським порталом, який надає цифрові ресурси, є Національна цифрова бібліотека POLONA (<https://polona.pl/>) [2, с. 11].

Значна кількість польських бібліотек працюють разом у рамках Федерації цифрових бібліотек (<http://fbc.pionier.net.pl/pro/category/aktualnosci/>) – єдиної розподіленої бібліотеки, яка об'єднує інституційні та регіональні цифрові бібліотеки. Федерація надає ресурси 131 бібліотекам та іншим установам, пропонуючи понад 4,4 млн одиниць фонду, у тому числі понад 3,3 млн відкритого доступу.

Однією з головних областей бібліотечної співпраці в частині забезпечення доступу до інформації

є створення або спільне створення баз даних і центральних каталогів, а також надання доступу до власних інформаційних ресурсів бібліотек або до тих, які належать іншим установам (за допомогою ліцензій або сховищ). Консорціями створені для інтеграції джерел інформації та для того, щоб користувачі могли переглядати їх через єдині бібліотечні системи (TINLIB, PROLIB, HORIZON, ALEPH) [2, с. 11].

Етап 2. Проведення дослідження

Основні дослідницькі методи, які використовувалися: метод прогнозування, анкетування, метод фокусованого інтерв'ювання, діагностики та оцінювання.

Основними завданнями для досягнення мети етапу є:

1. Розроблення анкет, пов'язаних із темою дослідження, та проведення соціологічного опитування з цільовими групами дослідження.

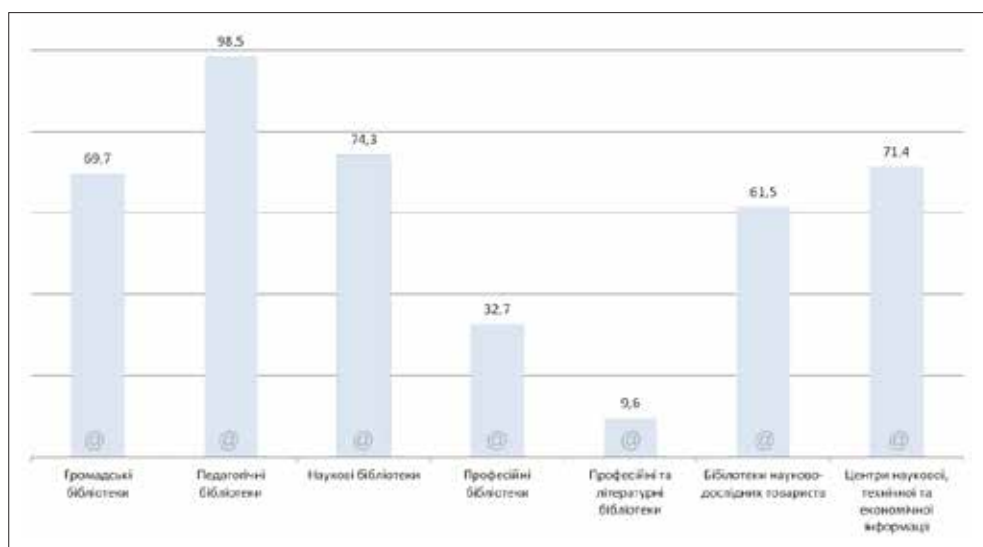

Рис. 3. Відсоток бібліотек, які пропонують електронні послуги

Таблиця 4

Використання цифрових ресурсів

Вид	Громадські бібліотеки	Педагогічні бібліотеки	Наукові бібліотеки	Професійні бібліотеки	Професійні та літературні бібліотеки	Бібліотеки науково-дослідних товариств	Центри наукової, технічної та економічної інформації
Кількість сеансів (тис.)	26,247	447,6	46,263	2,064	0	3,5	6,0
Кількість завантажених документів (тис.)	16,053	1,183	39,426	1,655	0	0,5	4,4
Кількість переглядів публікацій із власної бібліотеки установи	31,640	391,2	69,669	902,6	0	0,6	0,3

2. Проведення фокусованого інтерв'ювання з цільовими групами з метою конкретизації та верифікації отриманих результатів дослідження.

3. Поширення отриманих результатів у середовищі зацікавлених у цій проблематиці осіб і організацій.

Цільову групу дослідження склали експерти (23 особи) та користувачі бібліотек (165 осіб).

Перша група респондентів складалася з авторитетних експертів у бібліотечній сфері та працівників бібліотек. Сюди належать представники Польської бібліотечної асоціації, працівники Бібліотеки Варшавського університету, Бібліотеки Рачинських, Бібліотеки Познанської політехніки. Друга група – студенти польських університетів, які відвідують наукові та академічні бібліотеки.

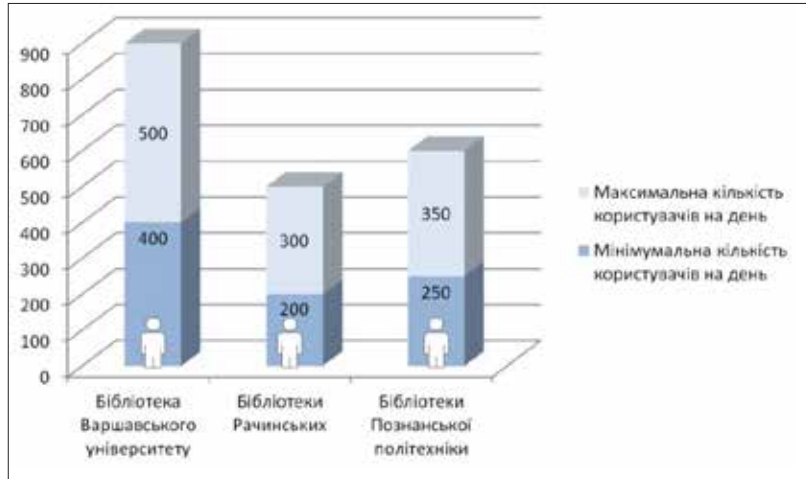

Рис. 4. Відвідування бібліотек (кількість відвідувачів на день)

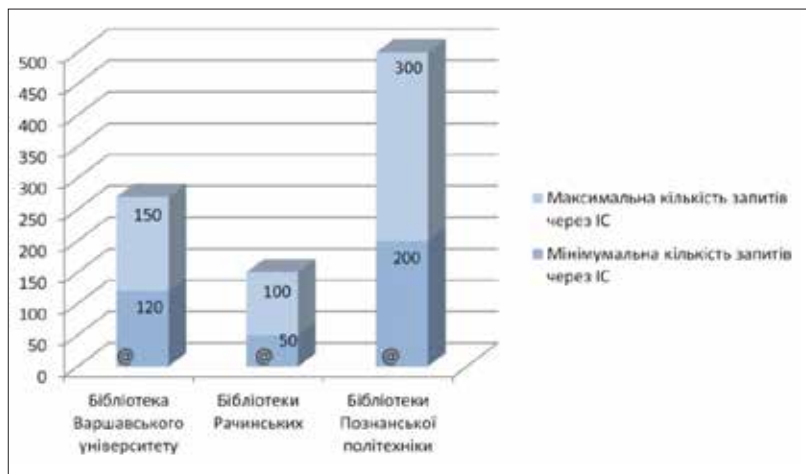

Рис. 5. Кількість електронних запитів у бібліотеки на день

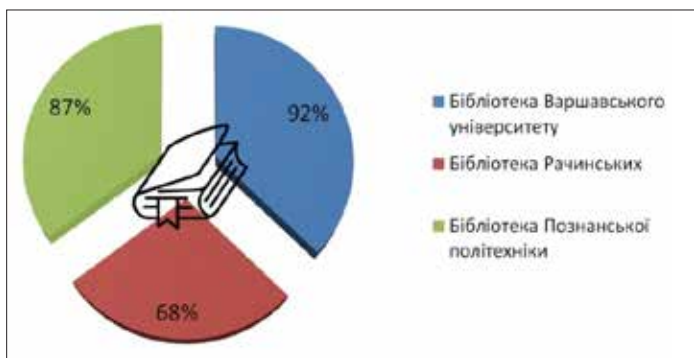

Рис. 6. Ступінь задоволення користувачів послугами бібліотек

Під час досліджень і опитувань респондентів встановлено, що статистика, наведена на рисунку 2, відповідає дійсності: середня кількість відвідувачів трьох бібліотек на день складає 160–380 осіб (рис. 4).

Причинами звернень до визначених книгозбірень респонденти назвали такі:

- пошук інформації – 76%,
- з метою навчання – 48%,
- відвідування заходів, тематичних вечорів тощо – 51%,
- відвідування медіатеки – 46%.

На рисунку 5 зображено кількість запитів, отриманих бібліотеками через інформаційні системи. Беручи до уваги той факт, що близько 70% відвідувачів надають перевагу електронним послугам, можна стверджувати, що наявні інформаційні системи, електронні каталоги задовольняють сучасного користувача (рис. 6).

Висновки і пропозиції. У результаті проведеного дослідження встановлено, що користувачі польських бібліотек відповідають таким характеристикам: вік – 17–60 років; 60% – жінки; в більшості випадків (близько 70%) користуються електронними послугами; 20% користувачів – із вадами зору. Визначивши показники за кожним обраним критерієм (табл. 5), встановлено, що польські бібліотеки нині знаходяться на стадії зрілості.

Користувачами бібліотек нині є представники різних прошарків суспільства, які вже не шукають «новинок» чи нових е-послуг, а інформаційні запити спроможні задовольнити наявні бібліотечні фонди та доступні електронні послуги. Користувач-новатор (суперноватор) змінився на звичайного читача, коли

Характеристика стадій ЖЦП бібліотек

	Стадія впровадження	Стадія зростання	Стадія зрілості	Стадія занепаду
Наповнення фонду	незначне	збільшення	уповільнення	зменшення
Е-послуги	відсутні / мало	кількість зростає	стабільно (без змін)	кількість спадає
Е-запити	відсутні / мало	кількість зростає	стабільно (без змін)	кількість спадає
Користувачі	суперноватори	новатори	звичайні	консерватори
Конкуренти	мало	кількість зростає	багато	кількість спадає

бібліотеки вийшли на рівень зрілості, здобувши максимальну можливу кількість читачів.

Для уникнення стадії занепаду бібліотекам необхідно періодично запроваджувати нові елек-

тронні послуги, проводити різноманітні заходи та акції на постійній основі не лише для того, щоб втримати вже існуючого користувача, а й збільшити свою потенційну аудиторію.

Список літератури:

1. Kochańczyk I. Multimedia, technologie, gry planszowe i ich wykorzystanie na przykładzie działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach. *Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media*. 2019. № 3. S. 95–110.
2. Libraries in Poland / Elżbieta Stefańczyk: Warsaw, Polish Librarians' Association. 2019. 19 p.
3. Sulikowski D. Działalność kulturalno-oświatowa chińskich bibliotek publicznych na przykładzie bibliotek w Szanghaju, Xichang i Chengdu / Dawid Sulikowski. *Roczniki Biblioteczne*. 2019. № 63. S. 225–239.
4. Войцеховська М. Buzz-маркетинг як інструмент популяризації бібліотечних послуг: досвід польських бібліотек. *Бібліотечний вісник*. 2012. № 1. С. 21–27.
5. Держко І. Автоматизація публічних бібліотек Польщі. *Бібліотечний вісник*. 2007. № 2. С. 48–49.
6. Держко І. Цифрові бібліотеки Польщі, побудовані на платформі dLIBRA. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*. 2009. № 1. С. 507–521.
7. Жирова Н., Флегонтова Н. Шляхи розвитку європейських бібліотек в сучасному інформаційному суспільстві. *Бібліотечна планета*. 2006. № 4. С. 33–34.
8. Полянничко З. Особливості інформатизації шкільних бібліотек у Республіці Польща. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2014. № 6. С. 13–21.
9. Солонська Н. Європейське сусідство України та Польщі. *Бібліотечний вісник*. 2004. № 4. С. 18–22.

Vovk N. S. ANALYSIS OF THE POLISH LIBRARIES CURRENT STAGE LIFE CYCLE IN THE CONTEXT OF THE DIGITAL RESOURCES DEVELOPMENT

The article analyzes the development peculiarities of the modern libraries in the Republic of Poland. The aim of the article is to analyze the development of the current state of Polish libraries by determining the specific stage of their life cycle. The analysis of quantitative and qualitative indicators of book collection activity is carried out. The study identified a hypothesis: a decrease in the number of library users due to the widespread practice of Internet search resources.

Its proof (contradiction) was carried out in two stages: the study of statistics based on the analysis of the literature and other open sources; conducting a research in order to obtain primary information analysis to determine the life cycle current stage of the libraries in Poland. The target group of the research are experts (librarians, members of the Polish Library Association, specialists in the field) and library users (students of Polish universities who visit scientific and academic libraries).

Research methodology: analysis and critical review of the literature, method of forecasting, questionnaires, method of focused interviewing, diagnosis and evaluation. The results of the study disproved the hypothesis, as a careful analysis of the data showed that the number of users of library funds does not change, but there is a change in the emphasis of services provided by the library to such users: the emphasis has shifted to electronic services.

After analyzing all indicators of the library life cycle (Fund filling, E-services, E-requests, Users, Competitors), it is proved that modern Polish book collections are at the stage of maturity. The conclusions provide recommendations for the emphasis on further development of libraries in order to avoid the stage of decline in the life cycle of book collections.

Key words: libraries, library services, electronic services, users, life cycle.